

УДК 614.2:336:625.2(477.83)

Шляхи фінансування медичних закладів Львівської залізниці в сучасних соціально-економічних умовах

М. Ю. Яворський, Т. А. Безека

Медична служба Львівської залізниці, Львів

Ключові слова: залізнична медицина, управління охороною здоров'я, фінансування медичних закладів, додаткові джерела фінансування.

Медичні заклади залізниці фінансуються з Державного бюджету України через Міністерство транспорту та зв'язку України. Упродовж останніх 20 років медичні заклади залізниці функціонували в умовах недостатнього бюджетного фінансування. Хронічне, з року в рік, зменшення бюджетних асигнувань на фінансування медичних закладів та зміна законодавчої бази України, змусили керівництво залізниці, Дорпрофсож, медичну службу шукати додаткових джерел фінансування та механізмів адаптації медичних закладів залізниці до існування й розвитку в умовах ринкових відносин.

Керівництво залізниці та Дорпрофсож, відповідно до колективного договору, подавали значну фінансову допомогу медичним закладам залізниці для надання медичної допомоги залізничникам, утім її було недостатньо для повноцінного функціонування лікувальних закладів.

Наприклад, у 2001 році серед отриманих 30 049,8 тис. грн кошти державного бюджету становили 18 348,1 тис. грн (61,05%), кошти, отрима-

ні як плата за послуги, — 296,2 тис. грн (0,99%), кошти, отримані за іншими джерелами власних надходжень, — 11 405,5 тис. грн (37,96%) (табл. 1, мал. 1–3).

В умовах недостатнього бюджетного фінансування та потенційного зменшення фінансової допомоги з боку залізниці ми першими на Укрзалізничці впровадили Програму добровільного медичного страхування залізничників та пенсіонерів залізничного транспорту (ПДМСЗ). Ініціатором добровільного медичного страхування залізничників і пенсіонерів залізниці став у 2000 році Г. М. Кірпа, який працював на той час начальником Львівської залізниці. Завдяки йому медична служба Львівської залізниці, першою в системі Укрзалізниці, у січні 2001 року прилучилася до ПДМСЗ. Це дало змогу отримати в 2001 році 1 122,3 тис. грн (3,73%) додаткових коштів. Із 01.04.2001 року позитивний досвід Львівської залізниці тиражовано на Донецьку та Південну залізниці. Метою ПДМСЗ було створити галузеву систему страхування, спрямовану на поліпшення

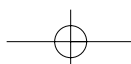
Таблиця 1

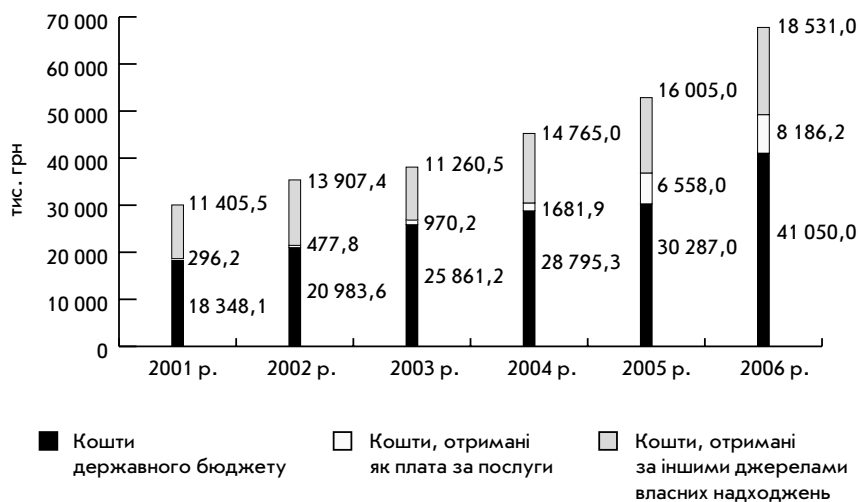
Фінансування медичних закладів Львівської залізниці у 2001–2006 роках, тис. грн

Джерело фінансування	2001 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.
Державний бюджет	18 348,1	20 983,6	25 861,2	28 795,3	30 287,0	41 050,0
Плата за послуги (ф-ма 4-1):	296,2	477,8	970,2	1 681,9	6 558,0	8 186,2
платні послуги фіз. та юрид. особам	169,9	324,3	797,8	1 489,9	2 212,9	3 148,6
за медичні огляди					4 085,0 *	4 752,6
оренда	126,3	153,5	172,4	190,6	259,1	279,1
від реалізації майна				1,4 **	1,0	5,9
Інші джерела власних надходжень (ф-ма 4-2):	11 405,5	13 907,4	11 260,5	14 765,0	16 005,0	18 531,0
фінансова допомога залізниці	9 596,0	9 564,8	7 082,0	8 369,6	11 097,7	13 079,5
кошти страхової компанії	1 122,3	3 752,8	3 565,8	5 737,2	4 540,7	4 684,7
інші (гуманітарні, благодійні)	687,2	589,8	612,7	658,2	366,6	766,8
Усього отримано	30 049,8	35 368,8	38 091,9	45 242,2	52 850,0	67 767,2

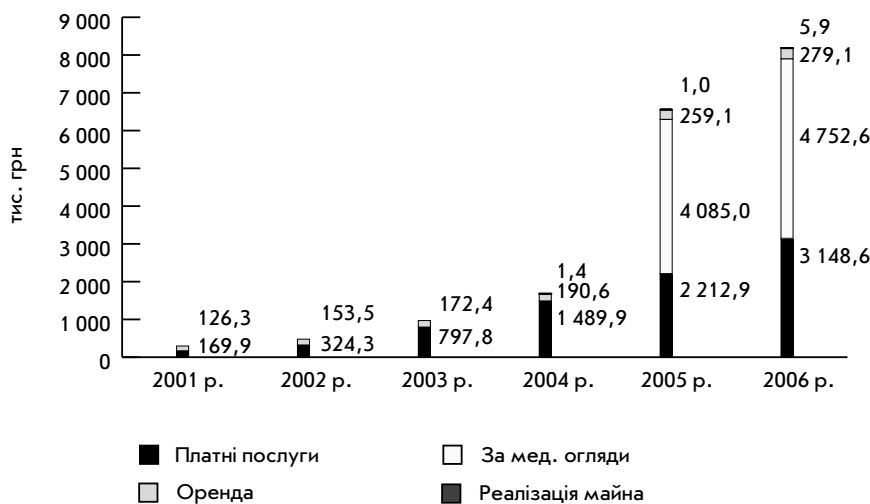
* Із 2005 р.

** Із 2004 р.

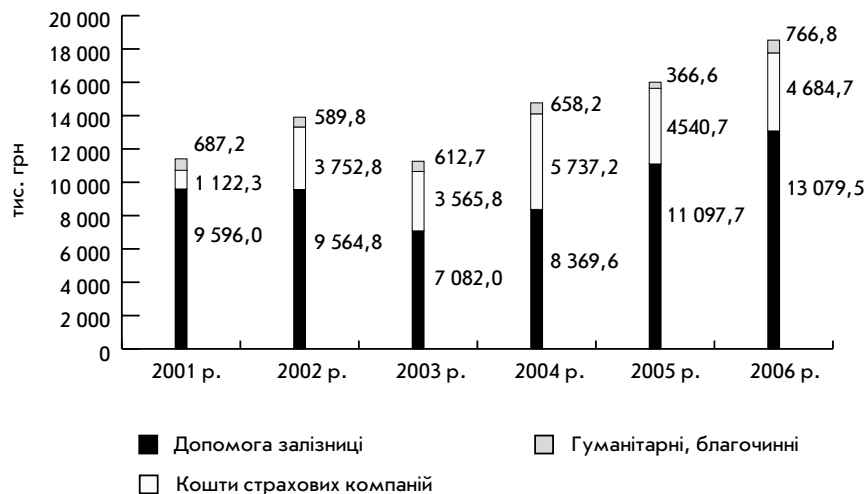

Мал. 1. Структура фінансування

Мал. 2. Кошти, отримані як плата за послуги

Мал. 3. Кошти, отримані за іншими джерелами власних надходжень

соціального захисту та здоров'я працівників і пенсіонерів залізниці шляхом формування додаткових джерел фінансування медичних закладів. Це дало змогу залучити додаткові кошти на недофінансовані статті бюджету — медикаменти, продукти харчування, м'який інвентар, що значно поліпшило умови перебування та якість лікування хворих.

Тож, починаючи з 2001 року, медичні заклади отримали нове додаткове джерело фінансування — кошти від страхової компанії.

Шестирічний досвід роботи в системі добровільного медичного страхування залізничників свідчить, що кошти, отримані від страхової компанії на покриття страхового випадку, істотно поліпшують умови лікування та перебування хворих у стаціонарі. У разі госпіталізації незастрахованого хворого він змушений забезпечувати себе медикаментами власним коштом. Реальне джерело медикаментозного забезпечення тепер — кошти страхової компанії (у разі страхової госпіталізації), оскільки в кошторисі видатків Державного бюджету для медичних закладів витрати на медикаменти не передбачені. Ми глибоко переконані, що ПДМСЗ і далі має функціонувати на залізниці, а досвід, що ми здобули в цій галузі, має прислужитися для її дальшого вдосконалення.

Скажімо, на першому етапі впровадження ПДМСЗ, що розпочався на залізниці на початку 2001 року, передбачали сплату страхових внесків у розмірі 4 грн. Проте через зростання цін та інфляції за ці роки істотно збільшилися витрати на лікування застрахованих хворих, і зазначена сума страхових внесків виявилася недостатньою для покриття видатків на лікування. Деколи хворим доводилося закуповувати частину призначених лікарських препаратів власним коштом. Для того щоб повніше забезпечити лікування застрахованих хворих і поліпшити умови перебування пацієнтів у стаціонарах, медична служба запропонувала збільшити страховий платіж до 16 грн на місяць.

Слід нагадати, що надзвичайно важка й невизначена фінансова ситуація в медичних закладах склалася на початку 2005 року. Бюджетний кошторис, з урахуванням змін, внесених до Закону «Про Державний бюджет України на 2005 рік», був затверджений на 2005 рік для медичних закладів залізниці в сумі, що становила 53,9% від потреби, зокрема на оплату праці передбачалося 75,0% від потреби.

У цих умовах, медична служба за підтримки керівництва залізниці та Дорпрофсожу провела велику роботу для забезпечення повноцінного функціонування медичних закладів, і через Головне управління медичних закладів Укрзалізниці було ініційовано розглянути питання забезпечення

джерел фінансування медичних закладів Укрзалізниці на I та III засіданнях Ради Укрзалізниці.

Зокрема, рішення I засідання Ради Укрзалізниці, що його затверджено наказом Укрзалізниці № 8-Ц від 24.01.05 р., узаконило оплату залізницями проведення медичних оглядів залізничників шляхом укладання угод між підприємствами Львівської залізниці та медичними закладами.

Медична служба та медичні заклади провели значну роботу з укладання угод із підприємствами залізниці (укладено 273 угоди) та відпрацювали механізми розрахунків за проведені медичні огляди. У 2005 році за проведені медогляди надійшло 4085,0 тис. грн (7,73%), у 2006 році — 4752,6 тис. грн (7,01%) (див. табл. 1, мал. 1–3).

Удосконалення відносин медичних закладів із залізничними підприємствами та укладання угод на проведення медичних оглядів працівників, пов'язаних із безпекою руху поїздів, згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 року № 1138 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти» зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабміну № 862 від 02.09.2005 року, також дало нам змогу додатково залучати кошти для функціонування медичних закладів.

З огляду на те, що стаття на заробітну плату була профінансована на 75,0% від потреби, належало скоротити 25,0% персоналу. Але, враховуючи оплату за угодами про проведення медичних оглядів між підприємствами залізниці та лікувальними закладами, додатково до бюджету вдалося залучити, згідно з планом, 11,8 млн грн, що дало змогу перевести частину медперсоналу у відділи платних медичних послуг, зменшивши тим самим кількість працівників, які підлягають звільненню, відповідно до ст. 71 Закону України «Про державний бюджет України».

Окрім цього, рішенням III засідання Ради Укрзалізниці, затвердженим наказом Укрзалізниці № 103-Ц від 27.04.2005 р., медичним закладам Львівської залізниці затверджено фіксовану фінансову допомогу в розмірі 13 млн грн. На сьогодні вона становить 15 млн грн на рік.

Поряд із цим, нам вдалося налагодити роботу на основі угоди щодо надання послуг працівникам сторонніх підприємств різної форми власності, а також фізичним та юридичним особам. Для того щоб отримувати додаткові кошти, медичні заклади запроваджують на місцях, у межах чинного законодавства, надання платних послуг фізичним та юридичним особам. Отримані кошти передусім скеровують на покриття дефіциту заробітної плати, оплату енергоносіїв та комунальних послуг. Лікувальні заклади використовують їх на поточ-

ний ремонт апаратури та будівель, придбання сучасної медичної техніки. У Дорожній лікарні № 2 на ст. Стрий за зароблені кошти відремонтовано приміщення колишнього гастроентерологічного відділення, туди переведено поліклініку, закуплено новий ультразвуковий апарат експерт-класу та проведено тендер на придбання санітарного автомобіля. У Відділковій клінічній лікарні на ст. Ужгород завершено поточний ремонт терапевтичного та хірургічного відділень.

У 2006 році отримано 67 767,2 тис. грн, з них із державного бюджету — 41 050,0 тис. грн (60,58%), як плату за послуги отримано 8 186,2 тис. грн (12,08%), з інших джерел власних надходжень — 18 531,0 тис. грн (27,35%) (див. табл. 1, мал. 1–3).

Що стосується коштів спеціального фонду (у частині власні надходження), то у 2001 році їх отримали на суму 11 701,7 тис. грн (38,94%), зокрема платні послуги фізичним та юридичним особам становили 169,9 тис. грн (0,57%); оренда — 126,3 тис. грн (0,42%); фінансова допомога залізниці — 9 596 тис. грн (31,93%); кошти страхової компанії — 1 122,3 тис. грн (3,73%); гуманітарні, благодійні внески — 687,2 тис. грн (2,29%) (мал. 4).

А впродовж 2006 року медичні заклади отримали коштів спеціального фонду (у частині власні надходження) уже на суму 26 717,2 тис. грн (39,42%), причому структура їх змінилася, і платні послуги фізичним та юридичним особам становили 3 148,6 тис. грн (4,65%); плата за медичні огляди — 4 752,6 тис. грн (7,01%); оренда — 279,1 тис. грн (0,41%); від реалізації майна — 5,9 тис. грн (0,01%); фінансова допомога залізниці — 13 080 тис. грн (19,30%); кошти страхової компанії — 4 684,7 тис. грн (6,91%); гуманітарні, благодійні внески — 766,8 тис. грн (1,13%) (мал. 4).

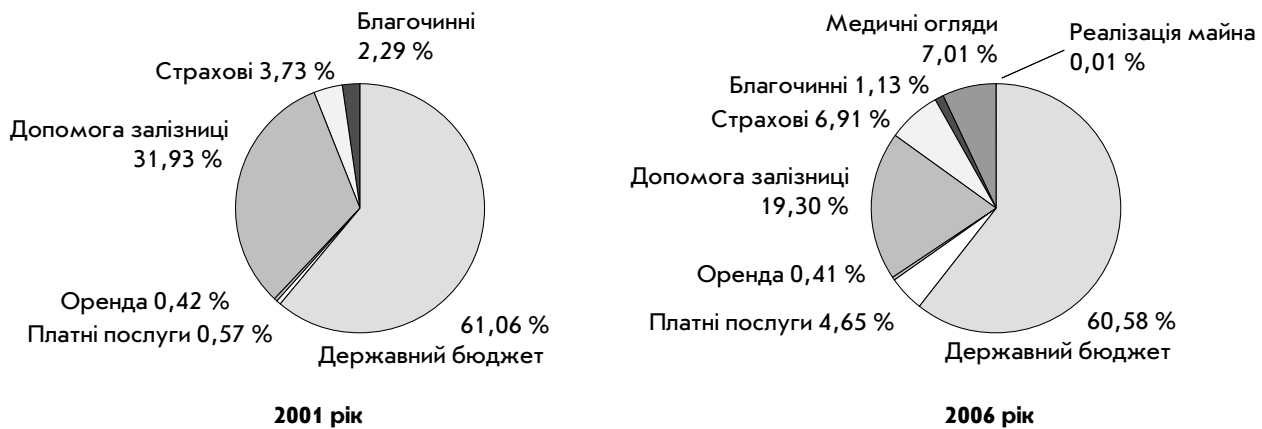
Це дало змогу лікувальним закладам скеровувати кошти на проведення ремонту, закупівлю апаратури, техніки. Якщо до 2001 року медичні заклади фінансувалися тільки з Державного бюджету та отримували допомогу залізниці, то на сьогодні ми створили систему багатовекторного фінансування, а саме (за результатами 2006 року):

бюджетне фінансування	60,58 %
фінансова допомога з боку залізниці	19,30 %
кошти від проведення медичних оглядів	7,01 %
добровільне медичне страхування	6,91 %
кошти від надання платних послуг	4,65 %
гуманітарні, благодійні внески	1,13 %
оренда приміщень	0,41 %
кошти від реалізації майна	0,01 %

За шість років частка платних послуг фізичним та юридичним особам зросла у 8,2 разу, коштів страхової компанії — в 1,9 разу. Із 2005 року з'явилося нове джерело фінансування — за проведені медичні огляди працівників-залізничників. У зв'язку з цим у структурі фінансування зменшилася питома вага фінансової допомоги залізниці — у 1,7 разу; гуманітарних і благодійних внесків — у 2 рази.

Висновки

На сьогодні медичні заклади залізниці функціонують в умовах недостатнього бюджетного фінансування, що спонукає шукати додаткові джерела фінансування, серед яких: фінансова допомога медичним закладам з боку залізниці; кошти від страхової компанії на виконання Програми добровільного медичного страхування працівників-залізничників та пенсіонерів залізничного транспорту; оплата залізницями проведення медичних оглядів залізничників; надання платних послуг

Мал. 4. Динаміка структури фінансування медичних закладів

стороннім фізичним та юридичним особам. Вони становлять близько 40 % загального кошторису.

Отримані додаткові кошти скеровують на покриття дефіциту заробітної плати, оплату енергоносіїв та комунальних послуг, проведення ремонту, закупівлю апаратури, медикаментів.

Упровадження нової схеми фінансування медичних закладів залізниці дало змогу зберегти наявну структуру медичних закладів та її кадро-

вий потенціал, мінімально скоротивши кількість штатних одиниць завдяки переведенню частини медперсоналу у відділи платних медичних послуг.

Вважаємо, досвід, що ми нагромадили у фінансуванні медичних закладів Львівської залізниці в сучасних соціально-економічних умовах, потрібно вивчати, удосконалювати й застосовувати в роботі всіх медичних служб Укрзалізниці.

Пути финансирования медицинских учреждений Львовской железной дороги в современных социально-экономических условиях

М. Ю. Яворский, Т. А. Безека

Представлен анализ структуры финансирования медицинских учреждений Львовской железной дороги за 2001–2006 годы в динамике. Среди дополнительных источников финансирования, которые составляют до 40 %, — финансовая помощь со стороны железной дороги, средства от Программы добровольного медицинского страхования работающих железнодорожников и пенсионеров железнодорожного транспорта, проведения платных медосмотров железнодорожников, платных услуг сторонним физическим и юридическим лицам.

The ways of financing of medical institutions of the Lviv railway in the modern social and economic conditions

M. Yu. Yavors'kyi, T. A. Bezeka

The analysis of financing structure of medical institutions of the Lviv railway for years 2001–2006 in the dynamics is presented. The additional sources of financing accounting for up to 40 % of the total sum include: the financial help from the railway, finances from the Program of voluntary medical insurance of working railwaymen and pensioners of the railway transport, conduction of paid medical screening of railwaymen, paid services to foreign physical and legal persons.

